Charles Pėguy: *Misli IV.*

XV, 4, 28. prosinca, 1913. E v e.

I da je stavia svoje prijestolje na mjesta Baga.

C l i o (oeuvre posthume)

Veliki triumf modernoga svijeta: štednja i kapitulacija, lakamost, škrtast, ekonamija, pohlepa, tvrdoća srca, kamate i korist, štedionica i blagajnička patvrda.

*

Zloupotrebe staraga poretka... mnogo sma ih prepatili otada... U najgorim svojim strahotama stari režim nikada nè bijaše carstvo novca... moderni je poredak kraljevstvo novca... Neumoljivo carstvo novca.

*

Od kakve poganske duše može se načiniti kršćanska. Ali od onih, koji nijesu ništa, ni stari ni navi, ni plastični ni glazbeni, ni duhovni ni tjelesni, ni pogani ni kršćani, od tih živih mrtvaca šta ćema učiniti?

*

U Homeru ima... neko neba i neka posve druga zemlja... Nebo nije neba ane zemlje... Bogovi nijesu bagavi onih ljudi... Razumijete me vrla dobro, Isus je I s u s i p o s l j e d n j e g a g r e š n i k a, a pasljednji je grešnik I s u s o v. To je isti svijet. A njihavi bogovi nijesu njihovi, i oni nijesu svajih bogova.

*

n o t e c o n j o i n t e (oeuvre posthume)

Maderan je čavjek dnevnik, i ne samo jedan dnevnik, već su naša nesretna pamćenja bijedni skrpareni papiri, na kojima je, a da se papir nije mijenjao, svaki dan bia š t a m p a n d n e v n i k dana.

*

Tka štedi, tka raspoređuje novac za stare dane, u pravom je smislu rasipnik, zao rasipnik. Jer an zalaže, atuđuje svoju slabadu,

---

* Isporedi »Ž i v o t« 1940., br. 1. str. 23 ss.

svoju plodnost, koje su istinska dobra... Citav narod može založiti svoju slobodu, otuđiti svoju plodnost, prodati svoju rasu, da bi skupio državne rente. Ali kada ne bude više naroda ni rase, gdje će biti država?

*

Što kakav čitav narod stavlja u registre uloženih štedioničkih knjižica, to je novac, za koji je prodao svoje pleme.

*

Rekao sam to odavno... Postoji moderni svijet... Prviput u povijesti svijeta duhovne moći sve skupa bile su suzbijene ne od materijalnih sila nego jednom jedinom materijalnom silom, a ta je sila novca... Prviput u povijesti svijeta novac je apsolutni i neograničeni gospodar.

*

Nije borba jednoga ili drugoga svijeta s jedne strane protiv modernoga svijeta. Borba je sviju svjetova skupa protiv modernoga svijeta.

*

Svi drugi svjetovi... bijahu barem nekako duhovni. Samo je moderni svijet budući da je svijet novca, svijet posvemašnje i apsolutne materijalnosti.

VJERA

XI, 6, 16. siječnja, 1910. le mystère de la charité de Jeanne d'Arc.

Tko podnosi preveliku oskudicu svagdanjega kruha, nema više nikakve volje za vječnim kruhom, hljebom Isusa Krista.

*

Mogu biti samo dvije vrsti trpljenja: trpljenje, koje nije izgubljeno, i trpljenje, koje je izgubljeno.

*

(Prvi kršćani) Gdje ne bijaše ničega, sve učiniše. A gdje ima svega, jedva da nešto učinimo... A gdje ima sve, što ima, to upropašćujemo.

*

Na nebu je blago milosti; ona vječno teče, a vječno je puna: eto toga nijesu razumjeli zemaljski učitelji.

*

Ima blago patnja, vječno blago trpljenja. Muka ga je Isusova jednim mahom napunila. A ipak ono svaki čas čeka, da ga napunjamo, eto, toga ne razumješe zemaljski učitelji.

★

Ima blago molitava. Isus ga je, ovajput odjednom, od prvoga puta, napunio. A neprestano čeka ono, da ga punimo, eto, toga ne shvatiše naučitelji zemlje.

Ima riznica zasluga. Puna je, posve puna zasluga Isusa Krista. Neizmjerna je, a ipak joj i mi možemo nešto dodati, eto, toga ne proučiše zemaljski mudroznanci.

★

Postoji bogatstvo obećanja. Odjedamput, prviput Isus je održao sva obećanja... A vječito ona čekaju od nas, od nas također, konačno od nas svoje izvršenje, svoje okrunjenje.

★

XIII, 2, 24. rujna, 1911. un nouveau théologien.

Svaka kršćanska radionica slika je Nazaretske radionice.

★

Uglavnom za kršćanina ne postoji nešto privatno ili javno, budući da se sve jednako događa pred Božjim očima.

★

Miles Christi, svaki je kršćanin danas vojnik, Kristov vojnik. Nema više mirna kršćanina. Oni križarski ratovi, na koje su naši stari išli sve do nevjerničkih zemalja... stigoše nas danas, naprotiv... i imamo ih na kućnome pragu. Naše su vjernosti utvrde.

★

Mi smo isto tako ludi kao i sveti Augustin, i kao sveti Pavao, kao sveti Ljudevit i sveti Franjo, i kao Ivana d'Arc, i zašto da to ne kažemo: kao Pascal i kao Corneille.

★

XIII, 4, 22. listopada, 1911. le porche du mystère de la deuxième vertu.

Vjera, koju najvolim, veli Bog, jest ufanje.

★

Djeco . . .
Vi ste svi Isusova djeca.
A koji čovjek, koji luđak, koji psovač smio bi se nazvati Isusovim čovjekom.

*

(Blažena Djevica) Svakom drugom stvorenju nešto manjka . . . Onima, koja su tjelesna, manjka pravo, što nijesu čista . . . A onima, koja su čista, manjka baš to, što nijesu tjelesna. A njoj, naprotiv, ništa ne manjka.

Jer premda je tjelesna, čista je.
Ali, premda je čista, ipak je tjelesna.

*

Čovječje pokajanje
Jest okrunjena jedna Božja nada.

*

Misli se, da djeca ništa ne znaju.
A da roditelji i odrasle osobe nešto znaju . . .
Roditelji, odrasli ne znaju ništa,
A djeca znaju
Sve.
Jer ona znaju prvu nevinost,
Nevinost je puna, a iskustvo je prazno . . .
Dijete je puno, a čovjek je prazan.

*

Ništa nije tako lijepo kao dijete, koje tone u san moleći se dragom Bogu.

*

Pet je carstva na svijetu, rudno, biljno, životnjsko, ljudsko i kršćansko . . . I jednaka je udaljenost, jednak je put, jednak je prelaz od trećega do četvrtoga, i od četvrtoga do petoga kao od jednoga do drugoga bilo kojega od prva tri carstva.

*

note conjointe (oeuvre posthume).

Kao što ne smijemo djece sablazniti, na isti način ne smijemo davati sablazni ni poganima ni nevjernicima . . . U Polyeucto-ovo doba nije kršćanin smio biti nečasniji od poganina dapače ni u

poganskoj časti. U križarsko vrijeme ne smije kršćanin biti niži od nevjernika, ne smije arapski »vitez« pobijediti kršćanskoga viteza ni u nevjerničkoj časti.

Kad imaš glavne prijatelje... kao što ih ja imam, među protestantima i židovima, doskora ćeš primjetiti, da oni ne mogu pojmiti, što je to katolik... Katolik je čovjek, koji zna vrlo dobro, da je na dobrome duhovnom putu, i koji uza sve to osjeća potrebu da se ravna pomoću putokaza.

Ili bolje: koji iima veselje, duboko veselje gledajući na putokaze.

Prijevod Ivana Tomasa *Charles Péguy*